

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Za zdravje ljudstva!

Zdravje je stanje ravnovesja med silami telesa in zahtevami življenja. Ako človek čuti, da njegove telesne sile ne zadostajo zahtevam okolja in življenja, se s tem čuti bolnega. Zavest svežosti telesnih sil, zavest krepke delovne sposobnosti, zavest svobode od težav: to je zavest zdravja. Zdravje je velika dobrina, ki nam jo daje narava, odnosno njen stvarnik, Bog. Med vsemi zemeljskimi in časnimi dobrinami zavzema prvo mesto. Brez zdravja vse zemeljske dobrine nimajo prav za prav za človeka nobenega pomena, ker jih ne more doseči, ako jih nima, če pa mu jih je naklonila mila usoda, jih ne more uporabiti in jih uživati. Zdrav človek se raduje življenja ter je sposoben za rešitev svoje življenjske naloge v okviru svojega stanu.

Kar velja za posameznika, velja tudi za kolektiv, za narod. Zdrav narod, na duši in telesu zdrav, je kos svoji nalogi, ki mu jo je določila božja previdnost. Na teritoriju (ozemlju), ki je njegova last, proizvaja dobrine, gmotne in duhovne, z njimi osrečuje predvsem svoje lastne člane, prispeva pa tudi za gmotno in duševno dobrobit drugih narodov. Samo zdrav narod je sposoben za izvršitev te svoje življenjske naloge. Telesno ali duševno bolan narod ne zmore tistih sil, ki so potrebne, da s kulturo osvaja in unaprčuje lastno zemljo ter jo obrani pred pohlepno osvajalnostjo močnejših sosedov. Zgodovina spričuje o bolehanju in umiranju narodov, ki so izginili iz kroga drugih narodov ter zapadli smrti, ker se niso znali vojskovati zoper bolezen, zoper duševno in telesno bolezen, ki jim je razjedala življenjski mozeg, dokler jih ni končno povse ugonobila.

O telesnem zdravju naroda posebej smo se namenili danes spregovoriti nekaj besed. Zdrav narod raste iz zdravja posameznikov. Čim več posameznih članov naroda je zdravih, tem bolj zdrav je narod; čim večje pa je število tistih, ki so bolni, tem bolj peša zdravje in življenjska sila naroda. Zdravje naroda pred vsem ogrožajo tiste bolezni, ki so postale ljudske bolezni. Med njimi zavzema prvo mesto tuberkuloza (jetika), najstarejša in najbolj nevarna sovražnica ljudskega zdravja. To je prava stanovanjska in družinska bolezen. Kjer prebivajo ljudje v ozkih, zaključeni prostorih, je vsled okuženja dana možnost razširjanja. Iz tega sledi socialna (družabna) nevarnost tuberkuloze, ki spada poleg spolnih bolezni in alkoholizma med najnevarnejše in najbolj razširjene ljudske bolezni. Narodno-gospodarska škoda, ki jo povzroča tuberkuloza, je ogromna. Za Nemčijo so to škodo, povzročeno po smrti in delovni nezmožnosti lju-

di, za dobo 1906 do 1910 proračunali letno na dva in pol milijarde mark. Ker se je pa od tega časa število tuberkuloznih smrtnih slučajev v Nemčiji znižalo na polovico (60.000 na leto), znaša izguba narodnega gospodarstva letno ena in pol milijarde mark.

Kar se tiče Jugoslavije, je ugotovljeno, da je od začetka naše države (leta 1918) do 1935 umrlo od tuberkuloze 586.846 ljudi, v Sloveniji 43.370. Iz teh števil se vidi, da je jetika težka in resna ljudska bolezen, ki povzroča narodu ogromno gospodarsko in socialno škodo. Viri te bolezni so zlasti trije: 1. siromaštvo obširnega dela našega ljudstva; 2. alkoholizem, in 3. zdravstveni nedostatki obleke in stanovanja. Te vire mora zamašiti ali vsaj zmanjšati do najnižjega obsega smotrna gospodarska in socialna politika. Ko bodo viri odstranjeni, bodo izostali tudi zli učinki. Proti bolezni sami je bila medicinska znanost do pred 50 leti skoro brez moči. Leta 1882 je odkril nemški zdravnik Robert Koch povzročitelja te bolezni, to je tako zvani tuberkel-bacil: malo bitje, ki ni niti živalica niti rastlina, ki živi v

izločinah bolnega telesa, gnoju jetičnih ran, v vlažnem kotu bolnikove sobe, v od bolnika izkašljanih, v zraku ležečih kapljicah itd. Na podlagi te najdbe se je razvila moderna medicinska znanost o tuberkulozi, ki je dosegla lepe uspehe.

Boj zoper tuberkulozo pa bi ne imel tistih širših uspehov, ki so potrebni za ljudsko zdravje, ako bi bil omejen samo na medicinsko znanost in na zdravniški stan. Boj proti jetiki je tako važen, da bi morali pri njem sodelovati vsi: šola, ljudska prosveta, občine, banovina, država, ves narod. Pretekli teden so bile po naših mestih prireditve Protituberkulozne zveze, ki so imele namen zanesti zanimanje za to nevarno bolezen in za obrambo proti njej med najširše sloje našega ljudstva. Ves narod boji pravilno poučen o nevarnosti jetike in o tem, kako se je more ubraniti. Naj bi v tem oziru storila svojo dolžnost tudi šola in ljudska prosvetna organizacija! Če bomo v boju zoper jetiko vsi storili svojo dolžnost, je upravičena nada, da bomo to strašno morilko ljudstva ne sicer povse pregnali iz našega naroda, vendar pa bomo njene žrtve omejili na čim najmanjše število. S pomočjo vsega ljudstva za zdravje ljudstva!

V NAŠI DRŽAVI.

Romunski in čehoslovaški parlamentarci v Belgradu. V goste k našim parlamentarcem se je pripeljalo iz Romunije v Belgrad 27 poslancev in senatorjev pod vodstvom predsednika poslanske zbornice Saveana in podpredsednika senata Sandulesca. Zastopnike češkoslovaškega parlamenta sta vodila predsednik poslanske zbornice Malypeter in predsednik senata Soukup. Visoke goste zavezniških držav so sprejeli slovesno na belgrajski postaji: naš predsednik senata dr. Mažuranič, predsednik skupščine Stevan Čirič, več narodnih poslancev in senatorjev ter poslanika Čehoslovaške in Romunije. Kmalu po prihodu v Belgrad so se priglasili gosti za avdienco na našem dvoru. Nato so se odpeljali na Oplenac, kjer so se poklonili našima pokojnima kraljema in sta položila šefa obeh odposlanstev venca na grob kralja Aleksandra. Na povratku z Oplenca v Belgrad so gostje okrasili na Avali z dvema vencema spomenik neznanega junaka. Popoldne 6. maja sta obiskali delegaciji našega predsednika vlade, predsedstvo senata ter skupščine. Zvečer je bil v narodni skupščini sprejem in svečana večerja. Dne 7. maja popoldne ob petih je bila skupna seja našega senata in skup-

ščine na čast romunskim in čehoslovaškim odposlancem. Govorili so na tej seji naš predsednik skupščine dr. Čirič, predsednik senata Mažuranič in predsednik vlade Stojadinovič. Odgovarjali in zahvaljevali so se že omenjeni šefi romunske in čehoslovaške delegacije.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Velika počastitev predsednika Avstrije na Madjarskem. Zadnjič smo poročali, da je službeno obiskal predsednik Avstrije Miklas madjarskega regenta admirala Horthyja v spremstvu kanclerja dr. Sušnika in zunanjega ministra dr. Schmidta. Miklasa je sprejela Madjarska z vsemi častmi, ki gredo vladarju in so praznovali po vsej državi dan obiska kot državni praznik. V Budimpešti je bil avstrijski predsednik sprejet od Horthyja s celo vlado in so se vršile njemu na čast velike vojaške parade in druge slovesnosti. Miklas je 5. maja prisostvoval slovesni seji madjarskega parlamenta in se je ta dan vrnil na Dunaj.

Bolgarska armada moderno opremljena. Na rojstni dan kralja Borisa 6. maja so se vršile v Sofiji velike vojaške parade. Ob tej priliki je bolgarska armada prvič po vojni nastopila v čisto novi in moderni opremljeni. Miroljubna politika Bolgarije s njenimi sosedomi ji je v zadnjem času omogočila času odgovarjajočo oborožitev.

Italija in Nemčija. Naš list je poročal, da se je mudil v Rimu pred kratkim pru-